

DF-35307

Seat No. _____

Third Year B. Com. Examination

October / November - 2015

Management Accounting : Paper - V
(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

1 રામ લિમિટેડ અને રહિમ લિમિટેડનાં પાકાં સરવૈયાં નીચે મુજબ આપેલાં છે : 20

જવાબદારીઓ	રામ લિ.	રહિમ લિ.	મિલકતો	રામ લિ.	રહિમ લિ.
ઈક્વિટી			મકાન	2,90,000	3,00,000
શેરમૂડી	3,00,000	4,50,000	મશીનરી	1,40,000	1,90,000
11%ની			ફર્નિચર	85,000	1,50,000
પ્રેફરન્સ મૂડી	1,50,000	1,50,000	રોકાણો	80,000	1,00,000
6%ના			સ્ટોક	85,000	90,000
ડિબેનચર	1,80,000	1,80,000	લેણીહૂડી	18,000	14,500
સામાન્ય			રોકડ અને		
અનામત	60,000	65,000	બેન્ક	30,000	40,000
લેણદારો	9,000	12,000	પ્રાથમિક ખર્ચા	6,000	4,500
દેવીહૂડી	5,000	7,000			
બેન્ક					
ઓવરડ્રાફ્ટ	30,000	25,000			
	7,34,000	8,89,000		7,34,000	8,89,000

વધારાની માહિતી નીચે મુજબ છે :

	રામ લિ.	રહિમ લિ.
ઉધાર વેચાણ	13,00,000	20,00,000
કાચો નફો	4,40,000	5,30,000
ચોખ્ખો નફો	3,20,000	3,80,000

(50% કરવેરા અને ડિબેન્ચર વ્યાજ પહેલાંનો)

તમારે નીચેના ગુણોત્તરોની ગણતરી કરવાની છે :

- (1) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર
- (2) સ્ટોક ઉથલાનો ગુણોત્તર
- (3) ચાલુ ગુણોત્તર
- (4) ગિયરીંગ ગુણોત્તર
- (5) રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો ગુણોત્તર.

અથવા

- 1 ભરત લિમિટેડનું તા. 31મી માર્ચ, 2015નાં રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે : 20

જવાબદારીઓ	રકમ રૂ.	મિલકતો	રકમ રૂ.
ઈક્વિટી શેરમૂડી	10,00,000	પાઘડી	1,00,000
પ્રેફરન્સ શેરમૂડી	5,50,000	જમીન-મકાન	8,00,000
શેર પ્રીમિયમ	50,000	મશીનરી	7,60,000
નફા-નુકસાન ખાતું	60,000	સ્ટોક	2,35,000
8%ના ડિબેન્ચર	4,00,000	દેવાદાર	2,20,000
પરચૂરણ લેણદાર	1,54,000	લેણીહૂડી	50,000
દેવીહૂડી	20,000	હાથ પર રોકડ	10,000
ચૂકવવાની બાકી મજૂરી	16,000	બેંક સિલક	70,000
		અગાઉથી ચૂકવેલ ભાડું	5,000
	22,50,000		22,50,000

તા. 31-3-2015નાં રોજ પૂરા થતાં વર્ષ માટેનાં કંપનીનાં હિસાબી પત્રકોમાંથી નીચેની માહિતી લેવામાં આવી છે :

શરૂઆતનો સ્ટોક	2,75,000
ખરીદી	16,00,000
કાચો નફો	9,35,000
સંચાલકીય ખર્ચ	4,20,000
બિનસંચાલકીય ખર્ચ	15,000
કરવેરાનો દર 50% છે.	

નીચેના ગુણોત્તરોની ગણતરી કરો :

- (1) કાચા નફાનો ગુણોત્તર
- (2) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર
- (3) સંચાલકીય ગુણોત્તર
- (4) ચાલુ ગુણોત્તર
- (5) લેણદાર ગુણોત્તર - 360 દિવસ
- (6) સ્ટોક ટર્નઓવર ગુણોત્તર
- (7) દેવાં-ઈક્વિટી ગુણોત્તર
- (8) તરલતા ગુણોત્તર
- (9) રોકાયેલી મૂડી પર વળતર.

- 2 (અ) અંદાજપત્રીય અંકુશ એટલે શું ? તેનું સ્વરૂપ અને લક્ષણો લખો. 10
- (બ) નીચેની માહિતી પરથી કાર્યશીલ મૂડીમાં ફેરફાર દર્શાવતું પત્રક અને 10
- ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો :

પાકાં સરવૈયાં

જવાબદારીઓ	31-3-14	31-3-15	મિલકતો	31-3-14	31-3-15
શેરમૂડી	10,00,000	11,00,000	પાઘડી	50,000	40,000
ડિબેન્ચર	5,00,000	3,00,000	જમીન-મકાન	4,20,000	6,60,000
સામાન્ય			મશીનરી	6,00,000	8,00,000
અનામત	2,00,000	2,00,000	સ્ટોક	2,50,000	2,10,000
નફા-નુકસાન			દેવાદાર	3,00,000	2,40,000
ખાતું	1,10,000	1,90,000	બેંક સિલક	3,00,000	24,000
કરવેરાની			પ્રાથમિક		
જોગવાઈ	40,000	1,10,000	ખર્ચા	30,000	20,000
લેણદાર	80,000	64,000			
દેવીહૂડી	20,000	30,000			
	19,50,000	19,94,000		19,50,000	19,94,000

વધારાની માહિતી :

- (1) 40,000ની ચોપડે કિંમતનું એક મશીન રૂ. 25,000માં વેચ્યું.
- (2) વર્ષ દરમિયાન ચૂકવેલ કરવેરા રૂ. 40,000.
- (3) મશીનરી પર રૂ. 50,000ની ઘસારાની જોગવાઈ કરો.

અથવા

- 2 (અ) સંચાલન માહિતી વ્યવસ્થા એટલે શું ? વ્યાખ્યા આપી તેનાં લક્ષણો જણાવો. 10
- (બ) રોકડ પ્રવાહ પત્રકનો અર્થ આપી કામગીરીમાંથી મળતો રોકડ પ્રવાહ સમજાવો. 10
- 3 (અ) “અદિતી” લિમિટેડને લગતી નીચેની માહિતી આપવામાં આવી છે : 10
વર્તમાન વેચાણ અને ઉત્પાદનનાં એકમો 1,50,000
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 15
એકમદીઠ ચલિત ખર્ચા રૂ. 6
સ્થિર ખર્ચા રૂ. 11,25,000
ઉપરોક્ત માહિતી પરથી શોધો :
(1) સમતૂટ બિંદુ (એકમમાં)
(2) નફા-જથ્થાનો ગુણોત્તર
(3) સલામતીનો ગાળો
(4) વર્તમાન વેચાણે નફો કેટલો છે ?
(5) જો સ્થિર ખર્ચામાં રૂ. 1,50,000નો વધારો થાય તો રૂ. 2,25,000નો નફો મેળવવા કેટલા એકમોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવું જોઈએ ?
(બ) અહેવાલ પ્રેષણનો હેતુ જણાવી અહેવાલના પ્રકાર જણાવો. 10

અથવા

- 3 (અ) વસ્તુ A અને વસ્તુ B નો ઉત્પાદનને લગતી માહિતી નીચે મુજબ છે : 10

વિગત	વસ્તુ A એકમદીઠ રૂ.	વસ્તુ B એકમદીઠ રૂ.
વેચાણ કિંમત	169	280
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	78	130
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	40	50
કલાકદીઠ મજૂરી દર	10	10
ચલિત શિરોપરી ખર્ચ	15	25

કુલ સ્થિર ખર્ચ રૂ. 2,60,000 છે.

જ્યારે કામદારની અછત હોય ત્યારે કઈ વસ્તુના ઉત્પાદનની ભલામણ કરશો ?
કામદાર કલાકને ચાવીરૂપ પરિબળ તરીકે ધારો જે 65,000 કલાક મળી શકે તેમ છે. દરેક વસ્તુનું વધુમાં વધુ વેચાણ 10,000 એકમોનું થઈ શકે તેમ છે. વધુમાં વધુ નફો આપી શકે તેવું ઉત્પાદન મિશ્ર નક્કી કરો.

- (બ) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિની વ્યાખ્યા આપી તેનું સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્ર લખો. 10

- 4 (અ) (1) નીચેની માહિતી પરથી વેચેલ માલની પડતર ઐતિહાસિક પડતર 5

પદ્ધતિ અને વર્તમાન ખરીદશક્તિ પદ્ધતિ પ્રમાણે શોધો :

શરૂઆતનો સ્ટોક - 60,000, ભાવ સપાટી આંક - 100

ખરીદી - 95,000, ભાવ સપાટી આંક - 150

આખર સ્ટોક - 36,000, ભાવ સપાટી આંક - 200

આખર સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન FIFO પદ્ધતિ પ્રમાણે છે.

- (2) નીચેની માહિતી પરથી વર્ષ 2015 માટે ચોખ્ખા નાણાકીય લાભ 5
કે નુકસાનની ગણતરી કરો :

	1-1-2015	31-12-2015
રોકડ	35,000	25,000
લેણદાર	46,000	50,000
દેવાદાર	60,000	56,000
લેણીહૂડી	10,000	6,000
દેવીહૂડી	5,000	3,000
ભાવસૂચક આંક	100	150

સરેરાશ ભાવ સૂચકઆંક 125 છે.

(બ) લક્ષ્મણ લિમિટેડનાં નીચેનાં પાકાં સરવૈયાં પરથી “100 ટકાનાં પત્રકો” 10

તૈયાર કરો :

જવાબદારીઓ	31-3-14	31-3-15	મિલકતો	31-3-14	31-3-15
શેરમૂડી	4,00,000	4,00,000	પાઘડી	48,000	48,000
અનામત	56,000	72,000	મકાન	1,60,000	1,64,000
નફા-નુકસાન			પ્લાન્ટ	1,48,000	1,24,000
ખાતું	64,000	52,000	સ્ટોક	1,60,000	1,37,600
લેણદાર	36,800	24,800	દેવાદાર	78,000	84,800
કરવેરાની			રોકડ	26,800	62,400
જોગવાઈ	64,000	72,000			
	6,20,800	6,20,800		6,20,800	6,20,800

અથવા

- 4 (અ) આંતરખેદી તુલના વિશે નોંધ લખો. 10
- (બ) વર્તમાન ખરીદશક્તિની પદ્ધતિ સમજાવો. 10
- 5 (અ) સીમાંત પડતર પદ્ધતિની વ્યાખ્યા આપી તેના ફાયદા વર્ણવો. 10
- (બ) અંદાજપત્રીય અંકુશના હેતુઓ લખો. 10

અથવા

- 5 (અ) વર્તમાન પડતર હિસાબી પદ્ધતિ વિશે નોંધ લખો. 10
- (બ) નીચેની બાબતો સમજાવો : 10
- (1) સલામતી ગાળો
- (2) સમતૂટ વિશ્લેષણની ઉપયોગિતા.

ENGLISH VERSION

- 1 The following are the Balance Sheets of Ram Ltd. and 20
Rahim Ltd. :

Liabilities	Ram. Ltd.	Rahim Ltd.	Assets	Ram. Ltd.	Rahim Ltd.
Eq. share capital	3,00,000	4,50,000	Buildings	2,90,000	3,00,000
11% Pref. share capital	1,50,000	1,50,000	Machineries	1,40,000	1,90,000
6% debentures	1,80,000	1,80,000	Furniture	85,000	1,50,000
General Reserve	60,000	65,000	Investment	80,000	1,00,000
Creditors	9,000	12,000	Stock	85,000	90,000
Bills payable	5,000	7,000	Bills receivable	18,000	14,500
Bank overdraft	30,000	25,000	Cash and Bank	30,000	40,000
			Preliminary exp.	6,000	4,500
	7,34,000	8,89,000		7,34,000	8,89,000

Additional Information is given below :

	Ram Ltd.	Rahim Ltd.
Credit Sales	13,00,000	20,00,000
Gross Profit	4,40,000	5,30,000
Net Profit	3,20,000	3,80,000

(Before 50% tax and debentures interest)

You are required to calculate the following ratios :

- (1) Net profit ratio
- (2) Stock turnover ratio
- (3) Current ratio
- (4) Gearing ratio
- (5) Return on capital employed.

OR

- 1 The Balance Sheet of Bharat Ltd. as on 31st March, 2015 20
is as under :

Liabilities	Amount Rs.	Assets	Amount Rs.
Equity share capital	10,00,000	Goodwill	1,00,000
Pref. share capital	5,50,000	Land & Building	8,00,000
Share premium	50,000	Machinery	7,60,000
Profit & Loss A/c	60,000	Stock	2,35,000
8% Debentures	4,00,000	Debtors	2,20,000
Sundry creditors	1,54,000	Bills Receivable	50,000
Bills payable	20,000	Cash on hand	10,000
Outstanding wages	16,000	Bank balance	70,000
		Prepaid Rent	5,000
	22,50,000		22,50,000

The following information were gathered from the Accounting Records of the company for the year ended 31-3-15 :

Rs.

Opening Stock.....	2,75,000
Purchase	16,00,000
Gross profit	9,35,000
Operating expenses	4,20,000
Non-operating expenses	15,000

Rate of tax is 50%.

Calculate the following ratios :

- (1) Gross Profit Ratio
- (2) Net Profit after tax ratio
- (3) Operating ratio
- (4) Current ratio
- (5) Creditors ratio (360 days)
- (6) Stock turnover ratio
- (7) Debt-Equity ratio
- (8) Liquid ratio
- (9) Return on capital employed.

- 2 (a) What is Budgetary Control ? Write its nature and characteristics. 10
- (b) From the following information prepare statement changes in working capital and fund flow statement : 10

Balance Sheet

Liabilities	31-3-14	31-3-15	Assets	31-3-14	31-3-15
Share capital	10,00,000	11,00,000	Goodwill	50,000	40,000
Debenture	5,00,000	3,00,000	Land and Building	4,20,000	6,60,000
General Reserve	2,00,000	2,00,000	Machinery	6,00,000	8,00,000
P & L A/c	1,10,000	1,90,000	Stock	2,50,000	2,10,000
Provision for tax	40,000	1,10,000	Debtors	3,00,000	2,40,000
Creditors	80,000	64,000	Bank balance	3,00,000	24,000
Bills payable	20,000	30,000	Preliminary Exp.	30,000	20,000
	19,50,000	19,94,000		19,50,000	19,94,000

Additional Information :

- (1) A machine with a book value of Rs. 40,000 was sold for Rs. 25,000.
- (2) Income tax paid during the year Rs. 40,000.
- (3) Rs. 50,000 provided as depreciation on machinery.

OR

- 2 (a) What is Management Information ? Give its definition and characteristics. 10
- (b) Give the meaning of cash flow statement. Explain the cash inflow from operations. 10

- 3 (a) The following information is related to "Aditi" Limited. 10
 Present sales and production unit 1,50,000
 Selling price per unit Rs. 15
 Variable expenses per unit Rs. 6
 Fixed expenses Rs. 11,25,000
 From the above information find out -
 (1) Break even point (in unit)
 (2) Profit volume ratio
 (3) Margin of safety
 (4) What is the profit at present sale ?
 (5) If fixed costs were increased by Rs. 1,50,000 how many units have to be produced and sold to get profit of Rs. 2,25,000 ?
- (b) State the objectives of reporting and the types of reporting. 10

OR

- 3 (a) The following particulars relate to the manufacture of product A and product B : 10

Particulars	Product A (Per unit)	Product B (Per unit)
Selling Price Rs.	169	280
Direct Material Rs.	78	130
Direct Labour Rs.	40	50
Wages rate per hour Rs.	10	10
Variable overhead Rs.	15	25

Fixed expenses total - Rs. 2,60,000.

Which product would you recommended when labour is in short supply ? Assuming labour hours as the key factor and availability of which is 65,000 hours. The maximum sale potential of each product being 10,000 units. Find the product mix which will give maximum profit.

- (b) Give the definition of Management Accounting. 10
 Write its nature and scope.

- 4 (a) (i) From the following information find out Historical Cost Accounting and Current Purchasing Power. 5
Accounting adjusted cost of goods sold :
Opening stock - 60,000 - Price Index 100
Purchase - 95,000 - Price Index 150
Closing stock - 36,000 - Price Index 200
Inventory Valuation at FIFO method.
- (ii) From the following information calculate net monetary gain or loss during the year 2015 : 5

	1-1-2015	31-12-2015
Cash	35,000	25,000
Creditors	46,000	50,000
Debtors	60,000	56,000
Bills receivable	10,000	6,000
Bills payable	5,000	3,000
Price Index	100	150

Average price index is 125.

- (b) From the following Balance Sheet of Laxman Ltd. make out "100 percent statement" : 10

Liabilities	31-3-14	31-3-15	Assets	31-3-14	31-3-15
Share Capital	4,00,000	4,00,000	Goodwill	48,000	48,000
Reserve	56,000	72,000	Building	1,60,000	1,64,000
Profit and Loss A/c	64,000	52,000	Plant	1,48,000	1,24,000
Creditors	36,800	24,800	Stock	1,60,000	1,37,600
Provision for Taxation	64,000	72,000	Debtors	78,000	84,800
			Cash	26,800	62,400
	6,20,800	6,20,800		6,20,800	6,20,800

OR

- 4 (a) Write a note about Interfirm Comparison. 10
(b) Explain current purchasing power method. 10
- 5 (a) Give the definition of Marginal Costing and describe its advantages. 10
(b) Write objectives of Budgetary Control. 10

OR

- 5 (a) Write a note about Current Cost Accounting Method. 10
(b) Explain following : 10
(i) Margin of Safety
(ii) Usefulness of Break Even Analysis.
-